



Je málo peňazí v zdravotníctve?

Pohľad ekonóma – a pohľad onkológie

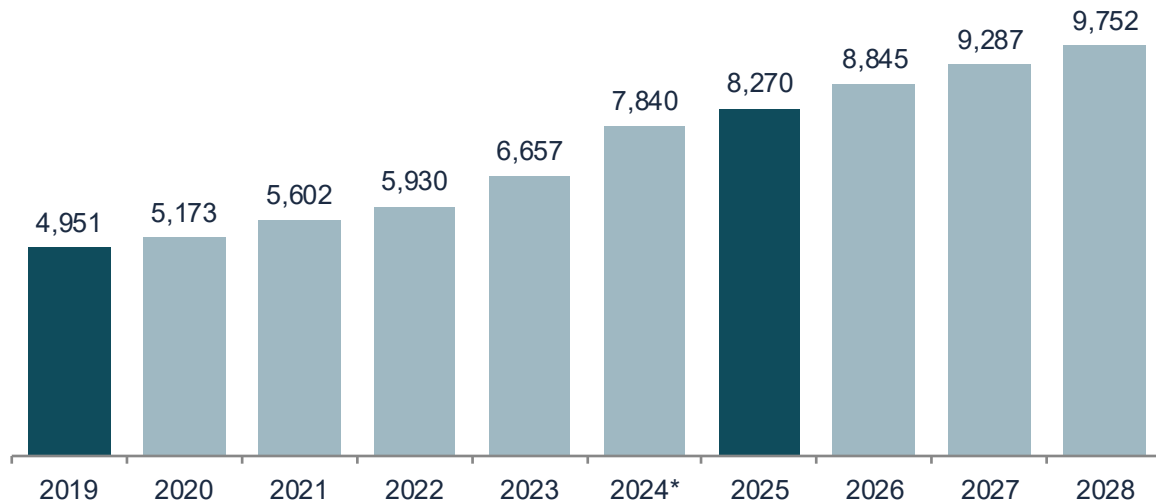
prof. PhDr. Róbert Babel'a, PhD., MBA, MSc, FISAC

Slovenská zdravotnícka univerzita · Project HealthCare

Druhý trnavský onkologický deň · Modra · 16. október 2026

Peňazí pribúda: výdavky VZP sa za 9 rokov takmer zdvojnásobia

Výdavky verejného zdravotného poistenia, mil. EUR (2024* odhad, 2026–2028 výhľad)



+ 67 %

2019 → 2025
(4 951 → 8 270 mil. EUR)

≈ 2×

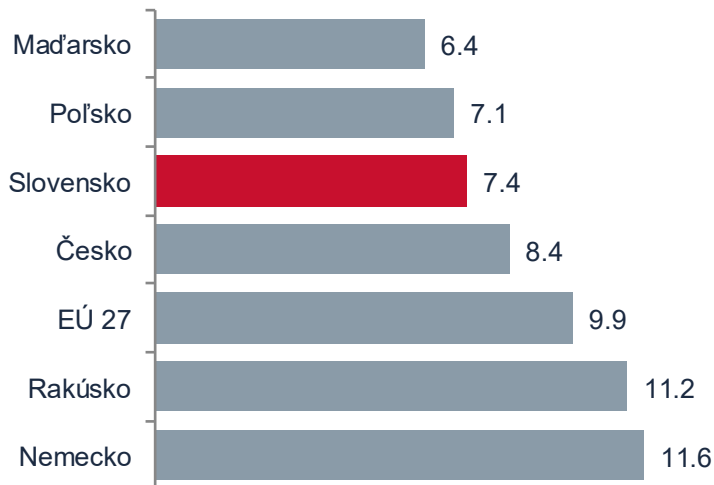
2019 → 2028
(výhľad 9 752 mil. EUR)

Zdroj: Polák P., Babeľa R., Potuček P. – Project HealthCare, ITAPA 2026 (výdavky VZP; 2024 odhad, 2026–2028 výhľad).

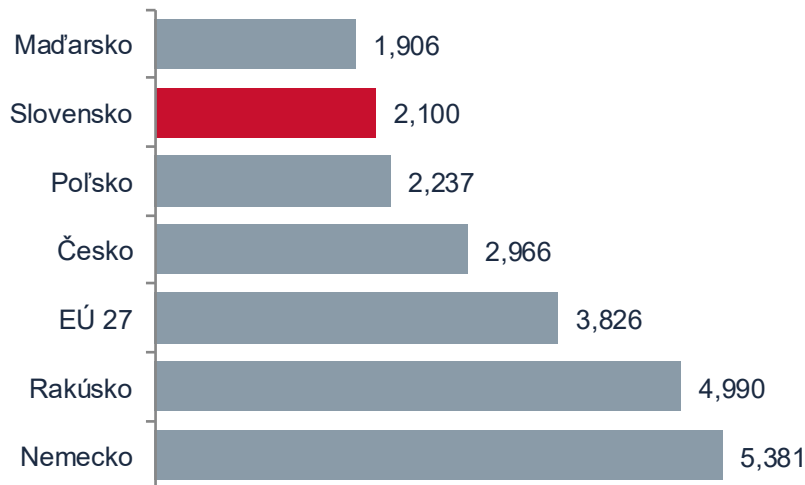
...ale stále dávame menej než susedia

Bežné výdavky na zdravotníctvo, 2023 (všetky zdroje financovania)

% HDP



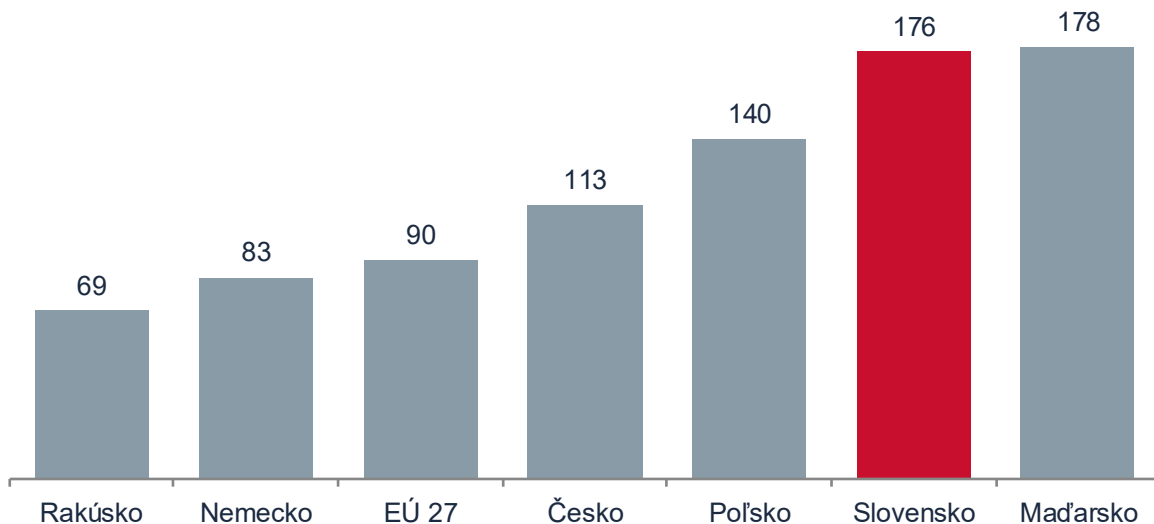
PPS na obyvateľa



Zdroj: Eurostat, hlth_sha11_hf (bežné výdavky na zdravotníctvo, 2023; EÚ 27 = predbežný údaj), stiahnuté 15. 10. 2026.

Za tie peniaze máme dvojnásobnú liečiteľnú úmrtnosť

Úmrtia, ktorým mohla zabrániť včasná a kvalitná liečba (treatable mortality); na 100 000 obyv., 2022



2×

priemer EÚ
(176 vs 90 na 100 000)

2,5×

Rakúsko
(176 vs 69 na 100 000)

Zdroj: Eurostat, hlth_cd_apr (treatable mortality, štandardizovaná miera, spolu, 2022), stiahnuté 15. 10. 2026.

Kam miznú peniaze?

Audit piatich štátnych nemocníc (PwC pre MZ SR, 2020–2024) a zistenia NKÚ SR

+ 59 %

rast nákladov nemocníc za 5 rokov –
hospitalizácie len $\approx +1,3$ % ročne

3,6 h

priemerný denný operačný čas na
jednu sálu; po 15:00 takmer nič

+341 / –425

lekárov nad normatív / sestier pod
normatív (úväzky, 2024)

DRG

nie je povinné – nemocnice nie sú
platené podľa produkcie

< 0,5 %

pacientov využíva elektronickú
zdravotnú knižku

4 z 8

VÚC neinvestovali do majetku
nemocníc ani euro (2020–2022)

Zdroj: Audit štátnych nemocníc (PwC pre MZ SR), ako informovala Pravda, 17. 4. 2026; NKÚ SR – kontrola nemocníc VÚC (2024), správa o zdravotníctve (2025).

Demografia nás nezachráni – peniaze z väčšej pracovnej sily neprídu

Kto platí a kto čerpá v systéme verejného zdravotného poistenia

- 200 000

ľudí v produktívnom veku (18–64) o 10 rokov; do 2050 –19 % pracujúcich a +32 % ľudí nad 64 rokov

56 % = 26 %

poistencov štátu tvorí 56 % všetkých poistencov, ale len 26 % príjmov VZP (stav k 31. 12. 2024)

40 - 50 %

výdavkov na zdravotnú starostlivosť spotrebujú ľudia nad 65 rokov

Zdroj: Eurostat, populačné projekcie proj_23np; ÚDZS – správa o stave VZP 2024; Babela R., Kocis M.: HFSIndex 2025, Project HealthCare.

Nie je málo peňazí. Málo je hodnoty za peniaze.

A skutočný účet za chorobu je väčší, než ho vidí zdravotníctvo

282 mld. €

ročné náklady kardiovaskulárnych chorôb v EÚ (2021) = 11 % výdavkov na zdravotníctvo. 45 % z toho je mimo zdravotníctva: strata produktivity 48 mld. € + neformálna starostlivosť 79 mld. €

100 mld. €

ročné socioekonomické straty z migrény len v Nemecku (6 493 € na pacienta) – choroba, ktorá „nezabíja“, no vyraduje ľudí z práce

Onkológia na Slovensku: viac prípadov, vyššia úmrtnosť

Slovensko vs. priemer EÚ

757 vs 684

nových prípadov na 100 000 mužov (SR vs EÚ, odhad 2022); ženy 469 vs 488

268 vs 235

úmrtí na zhubné nádory na 100 000 obyv. (štandardizované, SR vs EÚ 27, 2022)

+ 25 %

nárast počtu nových prípadov do roku 2040

47 % · 13 %

5-ročné prežívanie: hrubé črevo · pľúca (diagnóza 2017)

73 % · 66 %

5-ročné prežívanie: prsník · prostata (diagnóza 2017)

1 056 vs 1 376

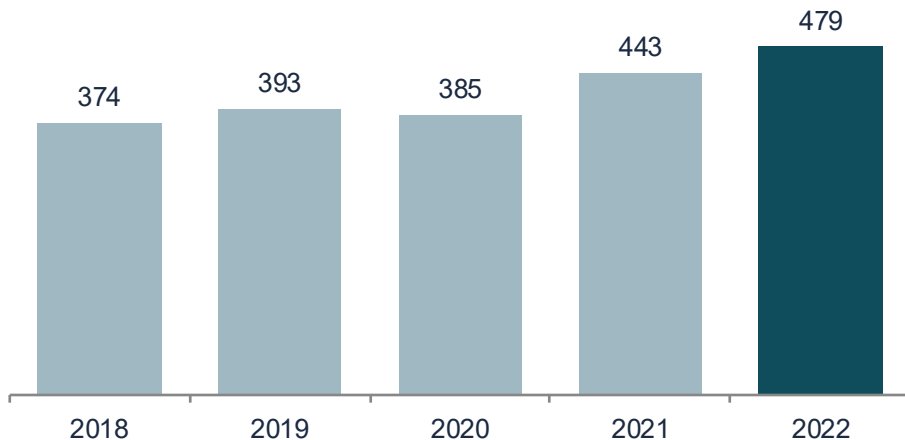
sestier na 1 000 nových prípadov (SR vs EÚ)

Zdroj: OECD/Európska komisia – EU Country Cancer Profile: Slovakia 2025 (s. 4, 16–18); Eurostat hlth_cd_asdr2 (C00–C97, 2022).

Čo stojí rakovina Slovensko – a kto to platí

Osem hlavných skupín diagnóz (C15–26, C30–39, C43–44, C50, C51–58, C60–63, C64–68, C81–96)

Priame náklady zdravotných poisťovní, mil. EUR



478 mil. €

priame náklady 2022 (+ 28 % oproti 2018)

44 mil. €

ročne PN a invalidné dôchodky – platí Sociálna poisťovňa (2022)

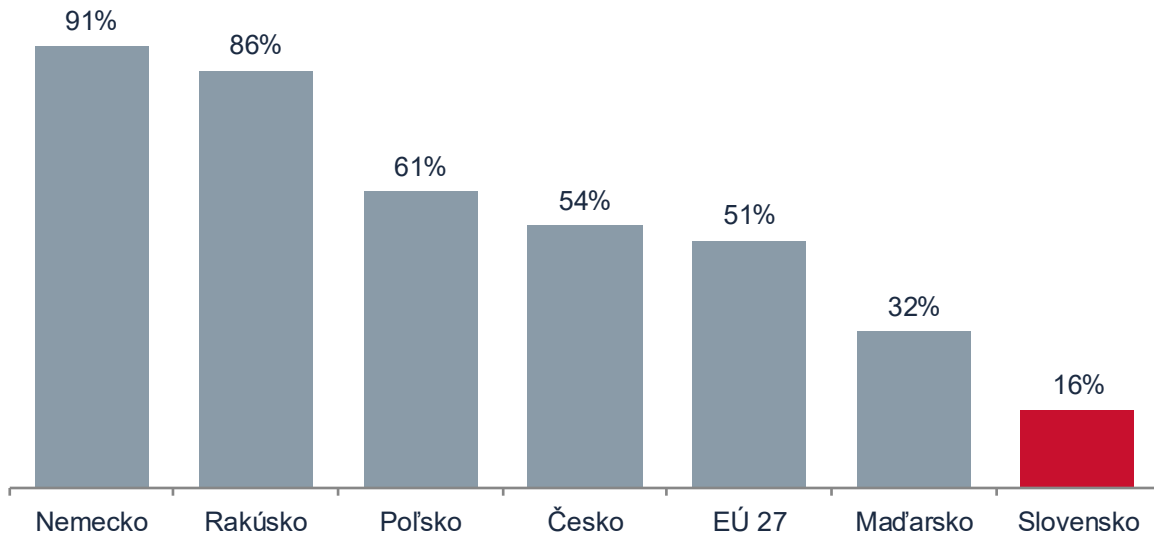
≈ 386 mil. €

ročná strata produktivity z predčasných úmrtí (2021)

Zdroj: Babel'a R. et al., Project HealthCare – analýza ekonomického dopadu onkologických ochorení v SR (2023), Data on file; priame náklady 2022 zhodne EU Country Cancer Profile: Slovakia 2025, s. 22.

Nové onkologické lieky: Slovensko je na chvoste Európy

Podiel z 56 onkologických liekov registrovaných EMA 2021–2024, hradených k 5. 1. 2026



9 z 56

onkologických liekov je na Slovensku hradených

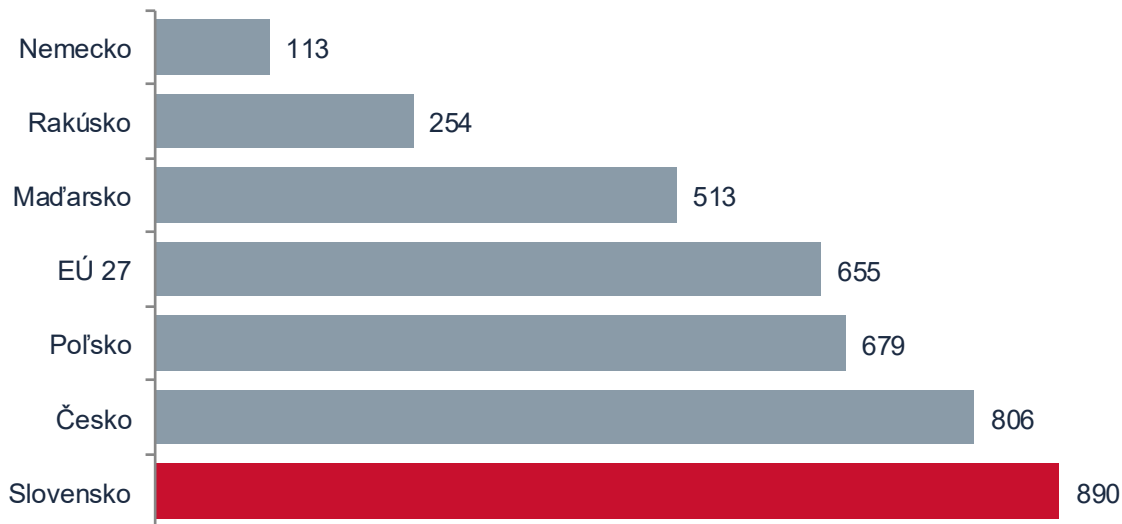
25 → 16 %

pokles oproti minuloročnému prieskumu

Zdroj: EFPIA / IQVIA – Patients W.A.I.T. Indicator 2025 Survey (máj 2026), s. 22; AIFP SR, tlačová správa, máj 2026.

...a čakáme na ne najdlhšie

Priemerný počet dní od registrácie EMA po úhradu onkologického lieku (registrované 2021–2024)



890 dní

≈ 2,4 roka čakania
slovenského pacienta

8×

dlhšie ako v Nemecku (113 dní)

Zdroj: EFPIA / IQVIA – Patients W.A.I.T. Indicator 2025 Survey, s. 26 (priemer v dňoch; EÚ priemer 655 dní).

Pritom práve v onkológii sa každé euro vracia najviac

Socioekonomický prínos na 1 € dodatočných výdavkov na inovatívne lieky, 29 krajín, 2014–2022

5,67 €

návratnosť 1 € v priemere 29 krajín
(11,67 mld. € výdavkov → 66,18 mld. € prínosu)

6,8×

onkologické a imunomodulačné lieky
(ATC L) – najvyššia zo všetkých skupín

7,6×

Slovensko: 63 mil. € dodatočných výdavkov → 478 mil. € prínosu
(Česko 6,6×, Rakúsko 5,4×, Nemecko 4,3×)

78 centov z každého eura sa vráti už len cez ušetrené hospitalizácie – ešte pred započítaním produktivity. Odhady sú konzervatívne: **oficiálne ceny**, len produktivita stratená predčasným úmrtím.

Zdroj: Müller M., Atitallah A., Liaqat H., Lichtenberg F.R.: How innovation drives health and growth in Europe – ROI of innovative medicines. WiFOR / EFPIA, jún 2026, tab. 4 a 6 (s. 37–41).

Smart investícia č. 1: nájsť rakovinu skôr

Sekundárna prevencia je najlacnejší rok zdravého života, aký si zdravotníctvo môže kúpiť

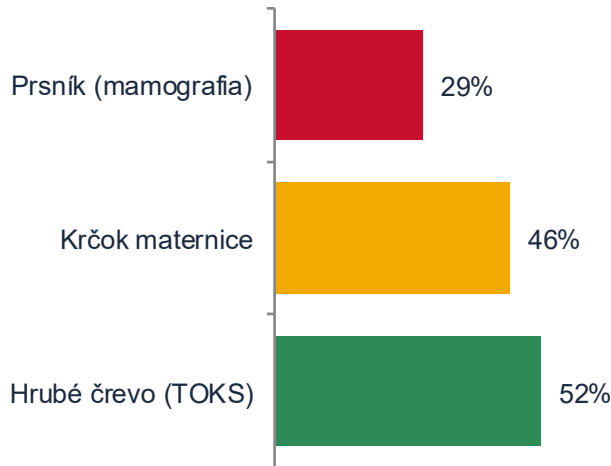
1 776 €

za jeden rok zdravého života – skrining kolorektálneho karcinómu na Slovensku (Babeľa et al. 2022, citované WiFOR 2025)

1 mil. € → 2 mil. €

investícia do prevencie rakoviny v Nemecku vytvorí dvojnásobnú hodnotu

Účast' na skríningu v SR (2023)



Zdroj: WiFOR Institute – Healthy Returns (2025), s. 11, 21 (ref. Babeľa R. et al., Eur J Cancer Prev 2022;31:415–21); EU Country Cancer Profile: Slovakia 2025, s. 14–16.

Jedna diagnóza, tri rozpočty: príklad rakoviny prsníka

Zdravotníctvo · Sociálna poisťovňa · ekonomika – účet za chorobu sa nekončí v nemocnici

Európa 2023: 146 mld. € zdravotníctvo + **82 mld. €** strata produktivity = **228 mld. €**.

„*Ekonomické prínosy vyšších výdavkov na onkológiu sa realizovali najmä mimo zdravotníctva.*“
(IHE 2025)

Rakovina prsníka (C50) na Slovensku

+ 114 %

práceschopnosť od 2010 (> 23 000
PN, > 5 mil. dní)

+ 95 %

invalidné dôchodky od 2010 (10 794
invalidných dôchodkov)

217- 565 mil. €

odhadovaná strata produktivity v roku
2022

Zdroj: Manzano A. et al., IHE Comparator Report on Cancer in Europe 2025, s. 17–18; PHC (2024): Analysis of the long-term impacts of breast cancer in the Slovak Republic, Project HealthCare Reports.

Je málo peňazí v zdravotníctve? Nie. Málo je toho, čo z nich dostaneme.

Tri fakty a tri kroky

1

+ 67 % peňazí vo VZP od 2019 – a 2× vyššia liečiteľná úmrtnosť než EÚ

2

16 % nových onkologických liekov je u nás hrađených (EÚ 51 %), čakáme 890 dní

3

7,6× sa vracia každé euro do inovatívnych liekov na Slovensku – najviac práve v onkológii

1. Merat'

povinné DRG, funkčné eZdravie, fiškálne analýzy dopadov chorôb – čo sa nemeria, nedá sa riadiť

2. Platiť za hodnotu

za výsledok pre pacienta, nie za dodatky k zmluvám a nevyužitú sálu

3. Investovať tam, kde sa vracia

skrining, včasná diagnostika a rýchly prístup k inováciám v onkológii

Ďakujem za pozornosť

„Bez dát sme len ďalší človek s názorom.“

prof. PhDr. Róbert Babel'a, PhD., MBA, MSc, FISAC · SZU Bratislava · Project HealthCare

Hlavné zdroje

- EFPIA / IQVIA: Patients W.A.I.T. Indicator 2025 Survey, máj 2026 · Müller M. et al. (WifOR / EFPIA): How innovation drives health and growth in Europe – ROI of innovative medicines, jún 2026
- WifOR Institute: Healthy Returns – A Catalyst for Economic Growth and Resilience, 2025 · Manzano A. et al.: IHE Comparator Report on Cancer in Europe 2025
- OECD / Európska komisia: EU Country Cancer Profile – Slovakia 2025 · Eurostat: hlth_sha11_hf, hlth_cd_apr, hlth_cd_asdr2, proj_23np (2022–2023)
- Luengo-Fernandez R. et al., Eur Heart J 2023 · Seddik A.H. et al., Value in Health 2021 · Babel'a R. et al., Eur J Cancer Prev 2022
- Project HealthCare: Polák, Babel'a, Potuček – ITAPA 2026; PHC 2024 (rakovina prsníka); PHC 2023 (onkológia, Data on file); Babel'a, Kocis – HFSIndex 2025 · ÚDZS 2024 · NKÚ SR 2024–2025 · audit nemocníc (PwC/MZ SR), Pravda 17. 4. 2026

Správne odpovede – kvíz 2: **D) 890 dní** (Nemecko 113 · EÚ 655) · kvíz 3: **A) 3,6 hodiny** · kvíz 4: **C) 215 dní**